

Валя ВЗДУЛЬСЬКА • Оля МУЗИЧЕНКО

ВЕЛИКЕ ПЕРЕВТІЛЕННЯ

Серія «Цікава Україна»

Серед роззолоченого осіннього лісу стоїть дуб. Він дуже старий, от-от упаде. — Стр! Стр! — долинає з його стовбура.

ФАКТ Жук-олень живе на старих або мертвих деревах у лісах і парках. Особливо він любить дуби. У липні-серпні самичка жука-оленя відкладає яйця в старому дуплі, трухлявому пеньку або гнилому стовбурі. Через кілька тижнів з них вилуплюються личинки.

У середині дуба вже давно живе личинка.

— Стр! — стрекоче вона лапками.
З личинкою щось діється...

ФАКТ

Личинки жука-оленя вміють стрекотати. Дослідники вважають, що так вони спілкуються між собою.

Ліс із жовтого стає бурим,
а тоді потроху осипається.
Личинка змінюється теж.
Вона обертається на лялечку
з «ріжками» й ніжками.

ФАКТ У формі личинки жуку-олень живе 4–6 років. Потім він обертається на лялечку, яка за формою вже трохи схожа на майбутнього жука.

ФАКТ У стовбурі чи корінні дерева личинки й лялечки жуків можуть витримати дуже сильні морози — до мінус двадцяти градусів.

У лісі страшна завірюха. Звірі поховалися в нори й дупла. А лялечка спить собі в трухлявому стовбурі. Їй затишно й тепло.

Навесні ліс оживає, зеленіє,
вкривається мереживом квітів.
Після довгого сну лялечка
поволі прокидається.
Але вона знову змінилася!

ФАКТ Перезимувавши,
лялечка стає дорослим жуком.
Він виходить на поверхню
у травні-червні.

По стовбуру вгору повзе справжній красень.
У нього величезні «роги». Це жук-олень.

ФАКТ

Дорослий жук-олень досягає 7–9 сантиметрів завдовжки. Це найбільший жук України та один із найбільших у Європі. «Роги», які прикрашають голову жука-оленя, насправді є частиною його щелепи.

A detailed illustration of a stag beetle (Cerambycidae) on a tree trunk. The beetle is dark brown with prominent, curved mandibles. It is positioned on the right side of the frame, facing left. The tree trunk is textured and brown, with several oak leaves and acorns scattered around it. The background is a soft, light green, suggesting a forest setting.

Жук-олень посмакував соком, що витік із дуба. Тепер він готовий до невеличкої подорожі.

ФАКТ Жуки-олені харчуються соком, що витікає із пошкоджених дерев. А личинки їдять мертву деревину, прогризаючи в ній цілі тунелі.

Жук озирає свою колишню домівку,
а тоді розпрямляє крила й летить.
— Тр-р-р!

ФАКТ Жук-олень
літає вдень або в сутінках.
Його крила
лопотять дуже
голосно. Він схожий
на маленький гелікоптер.

На сусідньому дереві жука-олень бачить самичку. Але в нього є суперник. Доведеться позмагатися за її увагу.

ФАКТ За розміром самичка жука-оленя менша від самця. Вона темнішого кольору, а її «роги» маленькі.

Старий дуб досі зеленіє.
В його дуплі вилупилися з яєць нові личинки.
Скоро на них теж чекатиме велике превтілення.

ФАКТ Жука-оленя внесено до Червоної книги України. Щоб цей красень не зникнув, його слід оберігати.

ПРО КОМАХ І ЖУКА-ОЛЕНЯ

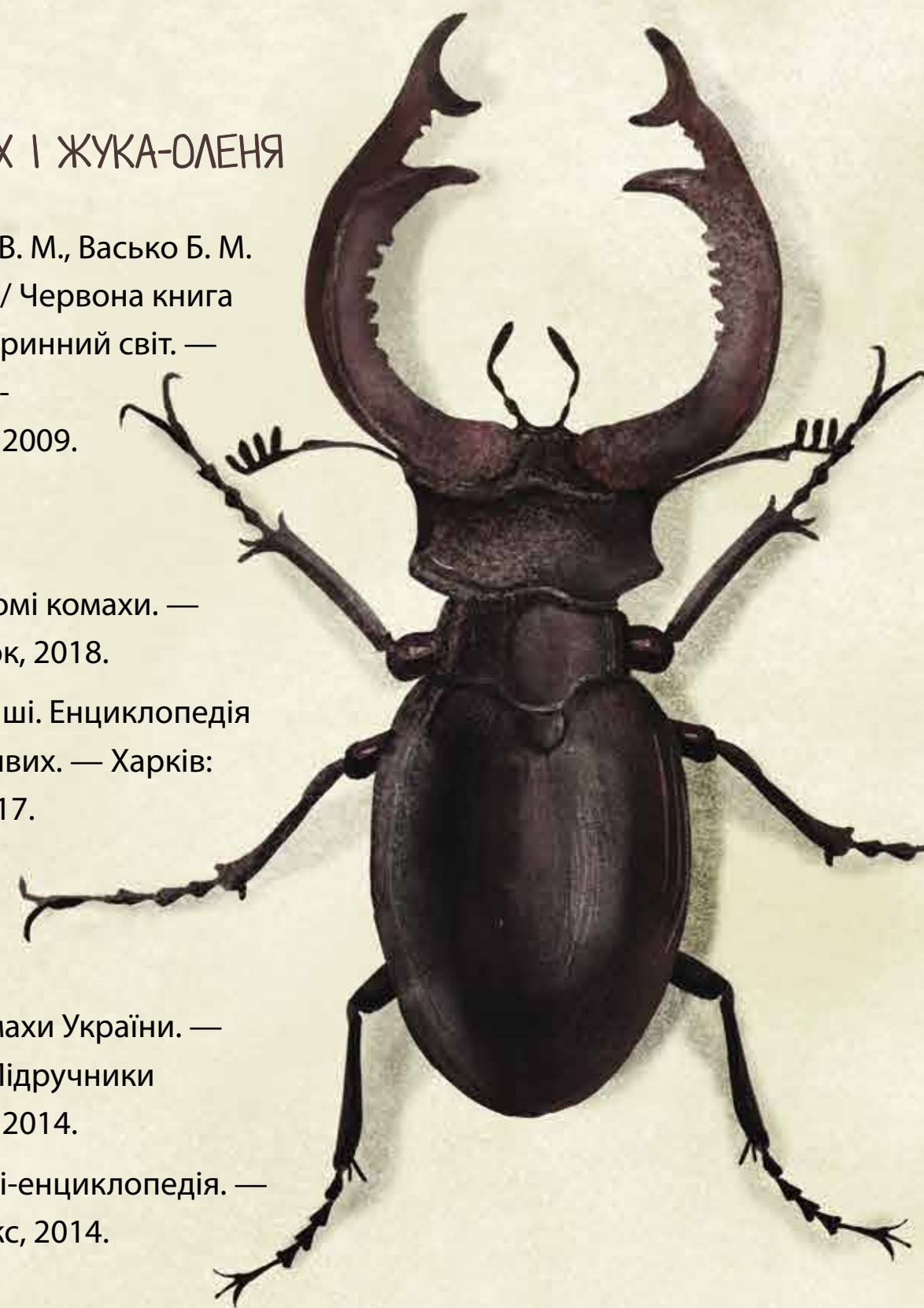
☞ Ермоленко В. М., Васько Б. М. Жук-олень // Червона книга України. Тваринний світ. — Київ: Глобал-консалтинг, 2009.

☞ Чуб Н. Знайомі комахи. — Харків: Ранок, 2018.

☞ Комахи та інші. Енциклопедія для допитливих. — Харків: Юнісофт, 2017.

☞ Козак В. Комахи України. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2014.

☞ Комахи. Міні-енциклопедія. — Київ: КМ-Букс, 2014.

☞ Брем А. Життя тварин. Комахи. — Харків: КСД, 2016.

☞ «Der Hirschkäfer» / Bugman // Youtube. — 14.06.2017.

☞ «Lucanus cervus cervus» / Bugman // Youtube. — 29.07.2013.

☞ «Insectia» (реж. Герман Гутеррес, 1999-2001).

УДК [82-93:595.764](477)

В 40

Вздульська, Валя

В 40 Велике перевтілення / Валя Вздульська. — Харків :
Видавництво «Крокус», 2019. — 24 с.

ISBN 978-966-97912-0-7

Жук-олень — найбільший жук України. За своє життя цей красень зазнає дивовижних перевтілень. Готові вирушити в лісову мандрівку разом із ним? Захоплива історія, барвисті ілюстрації та цікаві факти цієї пізнавальної книжки допоможуть дітям і дорослим більше дізнатися про чарівний світ природи та її мешканців.

Науково-популярне видання для молодшого шкільного віку

Серія «Цікава Україна»

Валя Вздульська

ВЕЛИКЕ ПЕРЕВТІЛЕННЯ

Ілюстрації Олі Музиченко

Головний редактор *Наргіс Гафурова*

Коректор *Оля Гнатюк*

Верстка *Аля Михайлова*

Усі права захищено, включно із правом на часткове чи повне відтворення в будь-якій формі
Формат 75×108/12. Ум. друк. арк. 3. Тираж 2000 прим. Зам. № 1000.

Видавництво «Крокус»

61003, м. Харків, пров. Плетнівський, буд. 12, кв. 2.

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції» Серія ДК № 6743 від 03.05.2019 р.

Віддруковано ТОВ «Перша експериментальна друкарня»

61001, м. Харків, вул. Маршала Конєва, буд. 21.

ISBN 978-966-97912-0-7

© В. Вздульська, текст, 2019
© О. Музиченко, ілюстрації, 2019
© ТОВ «Видавництво «Крокус»,
українське видання, 2019